

58

HIZTEGI BATUA

bizi - buztintsu

bizi 1 izond; 2 iz

bizi izan, bizi, bizitzen, biziko

bizi-alargun

bizi-alargundu, bizi-alargun, bizi-alarguntzen

bizi-alarguntza

biziagotu, biziago(tu), biziagotzen

bizialdatu, bizialda, bizialdatzen

bizialdi

biziarazi, biziaraz, biziarazten

biziarazle

biziatu, bizia, biziatzen

bizibehar

biziberritu, biziberri, biziberritzen: *euskara poesiaren indarraz biziberrituko zuena*

bizibide

bizidun

bizien *Bizk h. minbizi*

biziera

bizigabe

bizigai

bizigailu *Ipar h. bizigai, janari*

bizigarri: *gauza biziak eta bizigarriak; aho-bizigarria*

bizigura iz izond *Bizk bizinahi* iz izond

bizikari *Ipar*

biziki

bizikide

bizikidetasun

bizikleta

bizikletari = txirrindulari

bizikor: *gorputza hilkorra da eta arima bizikorra*

bizilagun 1 bizikidea, ezkontidea; 2 auzokidea; 3 biztanlea

bizilege

bizileku

bizimodu

bizimolde

bizinahi 1 iz: *beren bizinahi eta bizibehararen kezka; bizinahiak eta ezinbiziak zerabilen gizona;*
2 izond: *herri gaztea, kolorezalea, bizinahia, alaia*

bizio 1 ohitura txarra

biziozko**bizio** 2 *Bizk* hesteetako zizarea**biziotsu****bizirik****biziro****bizitasun****bizitegi** etxebizitza**bizitoki****bizitore** *Ipar* h. azkar, **bizkor**, **indartsu****bizitu**, **bizi(tu)**, **bizitzen**: **biziagotu**, **biziago** bihurtu: *hartarako bideak hartzeko egaria gehitu eta bizitu zait***bizitza** 1 **bizia**, **bizialdia**, **bizimodua**; 2 **etxea**, **etxebizitza**: *bizitza/bizi* banaketa argituko da (cf *bizia galdu*, *bizia kendu*, etc.)**bizitze** *Ipar* eta *Naf* h. **bizitza****bizkaiera****bizkailu*** e. **pizgailu****bizkaitar****bizkar****bizkarra** berotu**-ren** **bizkar****bizkarka****bizkar(ra)** eman**bizkarretik**: *langilearen bizkarretik mantentzen dira alferrak***bizkarrez**: *bizkarrez itzulirik, badoa ingelesa***bizkar zorro**, **bizkar-zorro** 'motxila'**bizkarki** **bizkar** aldeko okela**bizkarkin** *Ipar* h. **bizkarroi****bizkarreko****bizkarreratu**, **bizkarrera**, **bizkarreratzen****bizkarrezur****bizkarroi****bizkartzain****bizki** *Gip* h. **biki****bizkitartean** 1 lehen adlag 'bien bitartean'; 2 orain lokailua**bizkonde****bizkor****bizkorgarri****bizkorki****bizkorraldi****bizkorrarazi**, **bizkorraraz**, **bizkorrarazten****bizkortasun****bizkortu**, **bizkor(tu)**, **bizkortzen****bizkotxa*** e. **bixkotx** *Ipar* **bizkotxo** *Heg***bizkotxo** *Heg* (= *Ipar* **bixkotx**)**bizpahiru****biztanle****biztanleria****biztu**, **biztu**, **bizten**; batez ere *Bizk* h. **piztu****biztuera*** e. **piztuera****blai****blai** egin**blaitu**, **blai(tu)**, **blaitzen****blasfematu**, **blasfema**, **blasfematzen****blasfemia*** e. **birao****blintxa** *Ipar* h. **hegabera****blok****bloke****blusa** 'emakumeen atorra mota'

boa
bobeda h. *ganga*
bobina = *haril*
boga 1 *arraunketa*
boga 2 *Boops boops* izeneko arraina
bogalari
bogatu, *boga(tu)*, *bogatzen*
bohatsu* e. *buhatu*
bokal (*kontsonante ez dena*)
bokale (*itsasokoa*)
bokarta
bokata *Ipar* h. *lixiba*
bokatibo
bokazio
bola
bolada
 boladan *egon*
bolajoko* e. *bola-joko*
bolaleku
bolaluma
bolandera = *su-ziria*
bolanta. *arrantzako sare-mota*
bolatoki
bolbora
bolero
boli
boligrafo (*gaztelaniaz bakarrik esaten da*) h. **bolaluma**
bolkan* e. *sumendi*
bolondres* e. **boluntario**
boltsa* e. *poltsa eta burtsa*
bolu *Bizk errota*
boluma* e. *bolumen*
bolumen
boluntario
bonba *lehergailua*; cf. *ponpa*
bonbardatu
bonbilla *Heg*
bonet *Ipar txapela*
bor-bor
 bor-bor *egin*
 borborrean
borborka
borda
bordalde *batez ere Ipar* h. *etxalde*
bordari
bordatu, *borda*, *bordatzen* h. *brodatu*
bordoi* e. *pordoi, pordon dantza*
borla
borobil *Gip* h. *biribil*
borondate
borondatetsu
borondatezko
borragoma
borraia* e. *borraja*
borraja
borratu, *borra*, *borratzen*
borrero
borroina* e. *borraja*

borroka

borroka egin
borrokan
borrokan egin

borrokalari**borrokaldi****borrokatu**, borroka(tu), borrokatzen *da* ad**borrokazale****bort****borta** *Ipar* h. **ate****bortitz****bortizkeria****bortizki****bortiztasun****bortiztu**, **bortitz/bortiztu**, **bortizten****bortu** 'alagu(ne)a'**bortxa**

bortxa egin
bortxaz

bortxakeria**bortxaketa****bortxatu**, **bortxa(tu)**, **bortxatzen****bortz** *Ipar* h. **bost****bosgarren****bosna****bospasei****bost****bost axola** (*zait* erregimena da hedatuena: *bost axola* zaizkigu *auzokoak*)...*eta* **bost** (*ari gara entzuten geureak eta bost*)(nor) **bere bostean** (*maizterrak beti beren bostean gogor*)**bostehun****bosteko****bosten****bota 1** **bota**, **botatzen** ad**bota 2** iz oinetako-mota**botagale** = **botagura**, **botalarri****botagura** = **botagale**, **botalarri****botaka****botaka egin****botalarri** = **botagale**, **botagura****botanika****botarazi**, **botaraz**, **botarazten****botarri****botatze****botazio****bote****botere****boteredun****boteretsu****botika 1** 'farmazia'; 2 'sendagaia'**botikari****botila****botilero****boto****botoi****botoi zulo**, **botoi-zulo****botoil*** e. **botila****botoitu**, **botoi(tu)**, **botoitzen**

botz* c. **poz** (*poz* hobetsi da (baina *bozkario*), eta *boz Ipar*: ik. **poz**)
boxeo
boxeolari
boz 1 ahotsa
boz 2 1 botoa, autarkia; 2 bozketa, hauteskundera
boz 3 *Ipar* h. **poz**
bozgorailu
bozkariatu, bozkaria, bozkariatzen
bozkario
bozkatu, bozka(tu), bozkatzen
bozkatzaile
bozkatze
bozketa
branka
brankia = zakatz
brasa
brea = galipot
brentsa ik **prentsa**
breska* c. **abaraska**
bretoi
brida
bridatu, brida(tu), bridatzen
brigada (Brigada Gorriak)
brinko
bris-bris
bristada
brodatu, broda, brodatzen
brokatu *Ipar* h. **bete**
brokel ezkutua
 brokel-dantza
broma *Heg herr*
bronkio
brontze
brotxa
broxa* c. **brotxa**
brusa 'gizonen jantzia'
budin
buelta *Heg Igart*
 buelta eman
 buelta hartu
bueltaka *Heg Igart*
bueltatu, buelta(tu), bueltatzen *Heg Igart*
bufalo
bufanda
bufoi
bufoikeria
buhame
buhatu, buha, buhatzen, *Ipar*
buhurdi* c. **bururdi**
buia
buiatu, buia(tu), buiatzen
buila *herr*
bukacra
bukaezin
bukatu, buka, bukatzen
bukatugabe
buket
bular

bularra eman
bularra hartu
bularra kendu

bularreko
bularretako 'emakumeek bularrei eusteko erabiltzen duten jazkia'
bularrezur
bulartsu
bulartu, bular(tu), bulartzen
bulda
bulegari
bulego
bulegogizon* e. bulegari
bulkada
bulkatu, bulka, bulkatzen
bulko = burutazio
bulta *Ipar* 1 aldartea (*haserre-bulta batean bere autoari ostikoka ari zen autozaina*); 2 denbora-bi-tarte (*bulta (bat) honetan hemen ikusten dut Karmen*)
bultza egin
bultzada
bultzagile
bultzaka
bultzaldi
bultzatu, bultza, bultzatzen
bultzatzaile
bulunba 1 dunba, joarea; 2 pertsona berritsu edo funsgabea
buraso *Ipar* h. guraso ez-sing
burbuila
burdin hari = alanbre
burdina
 burdin barra
 burdin sare
 burdin ur (*Ipar* ik. **metal ur, metal-ur**)
 burdin ziri
burdinbide
burdingegi
burdingai
burdingintza
burdinki
burdinola
burdintsu
burdinurtu iz
burduntzali* e. burruntzali
burduntzi* e. burruntzi
burezur
burges
burgesia
burgestu, burges(tu), burgesten
burko
burla
 burla egin
 burlaz
burleri
burlatu, burla(tu), burlatzen
burmuin
burraso *Ipar* h. guraso
burruka* e. borroka
burrunba
 burrunba egin

burrunban
 burrundara
 burrundaran
 burruntzali
 burruntzi
 burrunzali* e. burruntzali
 burrustan batez ere *Ipar* h. *borborka*
 burtsa
 burtzoragarri
 burtzoraldi
 burtzoratu, burtzora, burtzorutzen
 burtzoro
 buru
 -ren buruan: 'bost urteren buruan'
 burua berotu
 (bere,...) burua bota
 burua galdú
 buruak eman
 burua makurtu
 buruan eduki
 burua nekatu
 buruan hartu
 buruan izan
 buruan pasa(tu)
 buruaren jabe
 (bere,...) buruaz beste egin
 buru-belarri
 buru egin
 buru eman
 buru hutsik
 buruko
 buruko min
 bururen buru
 burutan atera
 burutik beherako
 burutik burura
 burutik egin
 burutik egon
 burutik nahasi
 buruz ari izan
 buruz behera
 buruz buru
 buruz esan
 buruz gain
 buruz gora
 buruz ikasi
 buru hezur, buru-hezur h. *burezur*
 buru lan, buru-lan
 buru langile, buru-langile
 buru orratz, buru-orratz
 buruzapi
 buruargi
 buruarin
 burubeltz iz 'txoria'
 burubero
 burubide
 burugabe
 burugabekeria

burugabetu, burugabe(tu), burugabetzen
 burugin
 burugogor
 burugogorkeria
 burugorri
 buruhandi
 buruharro
 buruhas
 buru hausgarri, buru-hausgarri
 buruhauste
 buruil *Ipar-Naf* h. irail
 buruiritzi iz 'harrokeria' eta izond 'harroa'
 burujabe
 burujabetasun
 burujabetza
 burujope *Ipar* h. harrokeria
 burukada
 buruketa
 buruki
 buruko 1 'burua estaltzekoa'; 2 h. burko; 3 'buruan hartzen den kolpea'
 burukoi
 burumakur
 burumotz
 burumuin h. burmuin
 burupe
 bururakizun
 bururatu, burura, bururatzen 1 'oroitu'; 2 'burura eraman'; 3 'amaitu'
 bururdi
 burusi
 burusoil
 burutaldi
 burutapen
 burutazio
 burutik beherako
 burutsu
 burutu, buru(tu), burutzen 1 'garia burutzen ari da'; 2 *haur honekin ezin dut burutu (ezin naiz mol-
 datu)*; 3 'amaitu'
 burutzia egin *Ipar* batez ere ezezko perpausetan: 'buru egin'
 buruxka
 buruz -i buruz 1 'x-rantz, x-ganantz': *nik ez dakit jendea zeri buruz doan*; 2 'x-z, x-ren gainean':
nahikoa hitz egin dugu gai honi buruz
 buruzabal
 buruzagi
 buruzagigo *Ipar* h. buruzagitza
 buruzagitasun *Ipar* h. buruzagitza
 buruzagitza
 buruzko ik -j buruz
 buruzpide *Gip* h. burubide
 buruzuri
 astegun buruzuri
 buruzut
 busti, busti, bustitzen
 bustialdi
 bustidura
 bustitasun
 butaka h. besaulki
 butano
 butroi arrantza-tresna

butz* e. putz
butzu* e. putzu
buzkantz
buztan
buztanbeltz *Oblada melanura*
buztandu, buztan(du), buztantzen
buztangorri *Phoenicurus*
buztanikara *Motacilla*
buztankada
buztanluze *Aegithalos caudatus*
buztanzuri *Oenanthe*
buztarri e. uztarri*
buztin
buztin lur* e. buztin-lur
buztingintza
buztingorri
buztintsu

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 1996ko maiatzaren 31n onartua)